

2023 10/11

ZIŅNESIS

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
VĒSTURES
MUZEJS

Naukšēnu-Rūjienas ceļa izbūve Rūjienā. Ap 1900. gadu. Fotogrāfs Eduards Kalcenavs. LNVM krājums

KOPĀ STRĀDĀT. KOPĀ AUGT
SVEICAM LATVIJAS VALSTS
PROKLAMĒŠANAS DIENĀ!

- 3
Pasākumi novembrī
Brīvības bulvārī 32:
valsts svētku
programma, lekcija,
nodarbība bērniem
- 4–6
Rīgas pils aktualitātes:
konkursu statuss,
bērnu nodarbību telpa,
tuvojas 3. seminārs
- 7
Dauderos tiks atklāta
ekspozīcijas daļa ar
Kārlim Ulmanim dāvāto
priekšmetu vitrīnu un
tekstilmākslas izstāde
- 8
Gadsimta albumam
papildinājums:
Brigadere Jāņos un citi
Tērvetes skati
- 13
Izstādes "Vainagošanās"
pasākumu raibais
grafiks
- 14
Arheologi dodas pa
Pieminekļu valdes
ekspedīciju pēdām un
referē Svētupē
- 15
Tautas frontes muzejs
atzīmē LTF 35gadi un
papildina krājumu ar
intervijām un karogu
- 16–17
Kas vēl noticis muzejā
septembrī un oktobrī?
Hronika īsumā

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Pastāvīgā ekspozīcija
Latvijas senvēsture

Livonija

Latvijas teritorija
un iedzīvotāji 16.–18. gs.

Kurzemes un Zemgales
hercogiste 16.–18. gs.

Muiža un muižniecība
17.–19. gs.

Zemnieku tradicionālais
dzīvesveids 19. gs.

Dzīvesvide un ikdiens
19. gs. un 20. gs.
sākumā: bīdermeiera
un jūgendstila interjeri

Tehniskā modernizācija
19. gs. un 20. gs. sākumā

Latvieši 19. gs. otrajā
pusē un 20. gs. sākumā:
nacionālā pašapziņa,
kultūra un sabiedriskā dzīve

Latvijas Republika.
1918–1940
Art Deco interjers Latvijā
20. gs. 30. gados

Latvijas Republikas
okupācija un pievienošana
PSRS. 1940–1941

Totalitāro okupācijas režīmu
represijas pret Latvijas
iedzīvotājiem. 1940–1953

Padomju vara Latvijā:
ideoloģija, pārvalde un
saimniecība. 1944–1989

Ikdienas dzīve Padomju
Latvijā. 20. gs. 60. gadu
dzīvokļa interjers

Latvieši svešumā.
1944–1990

Latvijas Republikas
valstiskās neatkarības
atjaunošana

Pastāvīgās izstādes
"Nauda Latvijā"

"Latvijas valsts dibināšana
un dibinātāji"

Izstādes
"Satversme 100+"
līdz 2024. gada
maija beigām

"Vainagošanās.
Arheoloģiskie, etnogrāfiskie
un mūsdienīgie vainagi
Latvijas kultūrā"
20.06.–20.12.2023.

"Krāsainā Latvija"
Latvijas vēsture unikālos
krāsu uzņēmumos
līdz 2024. gada maija
beigām

Ceļojošās izstādes
Rīgas Valsts klasiskā
ģimnāzija
"Latvija: Tauta. Zeme. Valsts"
2.10.–3.11.
"Latvija Brīvības cīņu laikā"
un "Patiesība par Lielvārdes
jostu?"
22.11.–01.12.
"Latvijas valsts prezidenti"
4.12.–8.12.

Čiekurkalna pamatskola
"Latvijas valsts prezidenti"
30.10.–10.11.

Līv bērzes kultūras nams
"Latvija: Tauta. Zeme. Valsts"
6.11.–26.11.

Rīgas 95. vidusskola
"Latvija Brīvības cīņu laikā"
6.11.–10.11.

Ķengaraga vidusskola
"Latvija Brīvības cīņu laikā"
13.11.–17.11.

Rīgas 9. vidusskola
"Latviešu strēlnieku bataljoni"
9.11.–23.11.

Rīgas Dizaina un mākslas
vidusskola
"Kūlainis, pērstainis,
delnainis"
9.11.–17.11.

Jaunpils vidusskola
"Es, tu, mēs demokrātijā.
Sabiedrības līdzdalība
demokrātiskajā Latvijā
(1918–1990–šodien)"
13.11.–17.11.

Babītes vidusskola
"Latvijas valsts prezidenti"
21.11.–24.11.
"Es, tu, mēs demokrātijā.
Sabiedrības līdzdalība
demokrātiskajā Latvijā
(1918–1990–šodien)"
4.12.–8.12.

DAUDERI

Pastāvīgā ekspozīcija
Bingneru villas kungu istaba

Kārļa Ulmaņa darba kabinets

Ekspozīcijas daļa
"(Ne)zūdošais mantojums"
no 16. novembra

Dauderu nama liktenis
padomju periodā un tapšana
par muzeju

Savrupnoma neredzamā
puse – virtuve

Kolekcionāra kabinets

Līdzņemtais mantojums.
Latvijas apliecināšana trimdā

Pastāvīgā izstāde
Gaida Graudiņa kolekcija
Interjera un sudraba
priekšmeti no Gaida
Graudiņa kolekcijas

Izstāde
Tekstilmākslinieces Līvas
Kaprāles darbu izstāde
"Sapņu un sajūtu ietvari"
4.10.–6.11.2023.

TAUTAS FRONTES MUZEJS

Pastāvīgā ekspozīcija
Atmoda–LTF–neatkarība
Parlamentārā revolūcija

Ekspozīcija un izstādes
Brīvības bulvārī 32
POTCPSS 10.00–17.00

Krājums un speciālisti krātuvē
Pulka ielā 8 pieejami,
iepriekš vienojoties
pa tālr. 67223004

Dauderi Zāģeru ielā 7
POTCPSS 10.00–17.00

Tautas frontes muzejs
Vecpilsētas ielā 13/15
POTCPSS 10.00–17.00

Izmaiņas darba laikā:
LNV M Brīvības bulvārī 32
11.11. un 18.11. 11.00–18.00
17.11. 10.00–16.00
20.11. slēgts

Dauderi Zāģeru ielā 7
17.11. 10.00–16.00
18.11. slēgts

Tautas frontes muzejs
Vecpilsētas ielā 13/15
17.11. 10.00–16.00
18.11. slēgts

Apmeklē muzeju arī attālināti – virtuālo resursu vietnē

eMuzejs

Pievieno savu stāstu
Gadsimta stāstiem

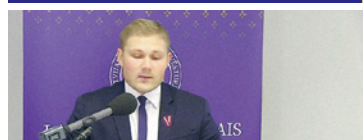
Galerijas
un virtuālās izstādes

Video un audio

Interaktīvās kartes

Lekcijas

Pētījumi un izdevumi

Skolām un ģimenēm

Pievieno savu fotogrāfiju
Gadsimta albumam

LĀČPLĒŠA DIENA 11. NOVEMBRĪ 11.00–18.00 LATVIJAS NACIONĀLAJĀ VĒSTURES MUZEJĀ

11.00, 13.00, 15.00, 17.00 stāstījums par Lāčplēša Kara ordeni un tā kavalieriem
14.00 ekskursija vēsturnieka Toma Ķikuta vadībā Latvijas vēstures ekspozīcijā
"Latvijas valsts dibināšana. Neatkarības karš"
16.00 numismātes Andas Ozoliņas lekcija "Lāčplēša Kara ordeņa tapšanas vēsture"
(tiešrāde: facebook.com/LNVMuzejs)

ieeja bez maksas

^ 11. novembra pasākumu programma Brīvības bulvārī 32

> Svētku pasākumi muzejā 2022. gada novembrī.
Foto: Landa Lagzdija

SVĒTKU MĒNESIS BRĪVĪBAS BULVĀRĪ 32

Valsts svētku mēnesī Latvijas Nacionālais vēstures muzejs Brīvības bulvārī 32 aicina svinīgā un izziņošā gaisotnē atzīmēt Lāčplēša dienu un Latvijas valsts pasludināšanas 105. gadadienu. Turpināsies arī regulārās norises – Senioru diena un citi pasākumi.

Muzeja piedāvājumā senioriem 1. novembrī būs piecu izstāžu apmeklējums, kā arī dalība gida vadītā ekskursijā, kuras temats izraudzīts atbilstoši svētku mēnesim – tā risināsies izstādē "Satversme 100+" (ekskursijas sākums – 12.00). Uzrādot pensionāra apliecību, ieeja muzejā un dalība ekskursijā Senioru dienā ir bez maksas.

Lāčplēša dienā 11. novembrī muzejs būs atvērts no 11.00 līdz 18.00 un aicinās apskatīt muzeja īpašo relikviju – Lāčplēša Kara ordeņa pilnu komplektu –, kā arī Latvijas vēstures ekspozīciju, izstādes "Satversme 100+", "Vainagošanās. Arheoloģiskie, etnogrāfiskie un laikmetīgie vainagi Latvijas kultūrā". Noteiktos laikos – 11.00, 13.00, 15.00 un 17.00 – muzeja numismāti papildinās ordeņa izstādi ar stāstījumu par valsts augstāko militāro apbalvojumu un tā kavalieriem, bet 14.00 vēsturnieka Toma Ķikuta vadībā sāksies ekskursija ekspozīcijā "Latvijas valsts dibināšana. Neatkarības karš". Par Lāčplēša Kara ordeņa tapšanas vēsturi varēs uzzināt numismātes Andas Ozoliņas lekcijā 16.00 (šai norisei būs iespējams pieslēgties arī tiešsaistē: facebook.com/LNVMuzejs).

18. novembrī – Latvijas valsts pasludināšanas dienā – no 11.00 līdz 18.00 muzejā būs skatāma Latvijas vēstures ekspozīcija un izstādes, kā arī notiks pasākumi dažādām auditorijām. 12.00 un 15.00 risināsies nodarbība bērniem "Mana Latvija", kurā varēs uzzināt valsts tapšanas stāstu un tuvumā apskatīt ordeņus, medaļas un citus valsts

^ Senioru dienas afiša

> Nams Suvorova (mūsdienās Krišjāņa Barona) ielā 3, kur 1918. gada 17. novembrī tika dibināta Latvijas Tautas padome un pieņemts lēmums par Latvijas Republikas dibināšanu. LNVM krājums

apbalvojumus. 13.00 un 14.00 gids vedīs ekskursijā izstādē "Satversme 100+", bet 16.00 un 17.00 – "Latvijas valsts dibinātāji".

Abās svētku dienās ieeja muzejā un tā pasākumos, kā ik gadu, būs bez maksas.

Svētkiem būs veltītas arī publikācijas un resursi virtuālajā vidē. Rakstu sērija iepazīstinās ar Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru raibajiem likteņiem. Atsevišķā publikācijā izcelsim adreses, kurās dzima Latvijas Republika, – tas būs ne tikai rosinājums dziļāk izprast svarīgāko datumu Latvijas vēsturē – 18. novembrī –, bet arī palūkoties ar citām acīm uz ēkām, kurām ikdienas solī nereti gadās vienkārši paslidēt garām. Tāpat iepazīties ar dažāda formāta tematiski saistītiem materiāliem – fotogalerijām, virtuālajām izstādēm, videostāstiem u. c. – būs iespējams eMuzejā.

21. novembrī Pieminēkļu valdes simtgades atzīmēšanas ietvaros notiks arheologa Jāņa Cigļa lekcija par pilskalniem (sākums 17.30, ar iespēju pieslēgties tiešrādei muzeja Facebook lapā).

Savukārt pasākumus izstādē "Vainagošanās" turpinās radošā darbnīca bērniem 25. novembrī 12.00: Latvijas Mākslas akadēmijas pasniedzēja Elīna Ģibiete stāstīs par ziedu darināšanu no dažādiem materiāliem – audumiem, papīra, pogām, krellītēm, lentītēm u. c. –, pēc tam mācot bērniem iepīt ziedus galvas rotās. ●

^ Rīgas pils fasāde no Daugavas gātes puses restaurācijas darbu laikā. Foto: LNVM

METU KONKURSI NOSLĒGUŠIES, DARBS TURPINĀS

Oktobrī noslēdzās dizaina metu konkursi un iepirkumu procedūras četrām Rīgas pils ekspozīcijām un izstādēm – “Livonijas mūra pils”, “Sakrālā māksla” un “Rīgas pils vēsture” (abām vienā dizaina konkursā), kā arī Latvijas vēstures pārskata izstādei “Straumējot laiku”. Izsludināts pēdējais šīgada konkurss – par muzeja zīmola identitāti –, un noris darbs pie bērnu nodarbību telpas vizuālās koncepcijas.

Metu konkursā par ekspozīcijas “Livonijas pils” dizaina risinājumu par labāko žūrija atzina piedāvājumu “Projekts”, un konkursā par metiem atklāšanas izstādei “Straumējot laiku” kā labākais tika novērtēts projekts “Deviņas straumes” – abi SIA “DJA” veikums.

Noslēdzošais metu konkurss norisinājās par labākajiem pieteikumiem ekspozīcijām “Sakrālā māksla” un “Rīgas pils vēsture” (tās tiks izvietotas Rīgas pils kastelas 2. stāvā). No sešiem pretendentiem žūrijas lēmums arī šoreiz bija par labu SIA “DJA” piedāvājumam – tā nosaukums ir “Vēstures

punkti”.

Patlaban iepirkuma procedūra ir noslēgusies un uzsākta intensīva sadarbība ar arhitekta Didža Jaunzema vadīto SIA “DJA” pie visu Rīgas pils ekspozīciju dizaina projektu izstrādes. Dizaina un tehniskā projektēšana, t. sk. grafiskā noformējuma izstrāde, jāpabeidz līdz 2024. gada septembrim, lai varētu uzsākt ekspozīciju izbūves iepirkumus. Novembra sākumā par metu konkursu rezultātiem

^ Vizualizācija ekspozīcijai “Sakrālā māksla”, projekts “Vēstures punkti”, SIA “DJA”

^ Vizualizācija izstādei “Straumējot laiku”, projekts “Deviņas straumes”, SIA “DJA”

^ Vizualizācija ekspozīcijai “Livonijas pils”, projekts “Platforma”, SIA “DJA”

^< Reinis Suhanovs un Una Grants demonstrē bērnu nodarbību telpas risinājuma maketus LNVM darbiniekiem. Foto: Jānis Puķītis

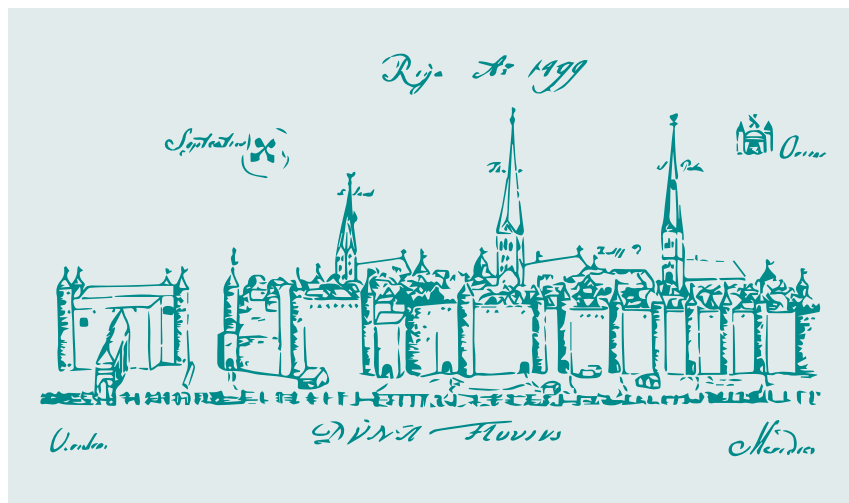
plānots plašāk vēstīt arī medijiem un sabiedrībai.

25. septembrī tika izsludināts noslēdzošais metu konkurss, kas saistīts ar plānoto LNVM atgriešanos Rīgas pili, – “Latvijas Nacionālā vēstures muzeja zīmola vizuālās identitātes un atvasināto produktu dizaina izstrāde un autoruzraudzība”. Izvēlēta dizaina autora uzdevums būs izstrādāt LNVM un tā darbības vietu grafisko zīmi, zīmogrāmatu, Rīgas pils un citu muzeja darbības vietu navigācijas norādzīmju sistēmu, suvenīru dizainu, vadlīnijas tīmekļa vietnes, aplikācijas un sociālo mediju dizainam u. c. dizaina elementus. Tos paredzēts ieviest, muzejam uzsākot publisko darbību atjaunotajās ekspozīciju telpās Rīgas pili 2024. gada nogalē – 2025. gadā. Dizaina piedāvājumus vērtēs žūrija, kurā iekļauti gan LNVM speciālisti, gan muzeju nozares, dizaina un zīmolveidības jomas pārstāvji. Konkursa balvu fonds ir 3000 eiro, plānotā līgumcena 27 000 eiro, pieteikšanās

termiņš – 3. novembris, plkst. 13.00.

Līdz ar atgriešanos Rīgas pili 2024. gada rudenī muzejs tajā gaidīs nozīmīgu mērķauditoriju – skolēnus un ģimenes ar bērniem. Lai apmeklējumu padarītu aizraujošu un izzinošu, Izglītības un komunikācijas departamenta darbinieki Astrīda Burbicka, Zane Lāce, Santa Cerbule, Ilze Miķelsons un Imants Kristaps Kalējs ir radījuši nodarbību telpas koncepciju, paredzot gan unikālu muzeja krājuma priekšmetu eksponēšanu, gan to rekonstrukcijas, taktīlus priekšmetus un citas izpēti rosinošas aktivitātes. Tā iecerēta kā universāla vieta dažādu muzejpedagoģisko nodarbību vadīšanai skolēnu grupām, bet brīvdienās, skolēnu brīvlaikos – pieejama individuālajiem apmeklētājiem. Telpas bērniem un jauniešiem tiks iekārtotas Rīgas pils piektajā, bēniņu stāvā – unikālā un interesantā aptuveni 300 m² lielā telpā, kurā redzami siju atsegumi un dienas gaisma piepilda zāli no jumta logiem. Telpu plānots sadalīt vairākās daļās, katru no tām iekārtojot atbilstoši noteiktam vecumposmam. Savas ieceres muzeja darbinieki šobrīd attīsta jau kopā ar scenogrāfu Reini Suhanovu un grafisko dizaineri Unu Grants.

20. oktobrī mākslinieki prezentēja idejas muzeja darbiniekiem. Apskatot telpas maketu un klausoties stāstījumā, kolēģi novērtēja telpu sadalījumu – daļa paredzēta ar Latvijas vēsturi saistītu tēmu apguvei 5.–8. klašu skolēniem, daļa – jaunāko klašu skolēniem interaktīvai Rīgas pils vēstures izziņai, ceļot savu pili un iejūtoties dažādos tēlos. Darbs turpināsies, iesaistot tajā arī krājuma glabātājus un pētniekus. ●

^ Skats uz Rīgu no Daugavas
1499. gadā. Johana Kristofa
Broces zīmējums.
LU Akadēmiskā bibliotēka

JAU TREŠAIS SEMINĀRS PAR RĪGAS PILI

1. decembrī Latvijas Nacionālais vēstures muzejs aicina ikvienu interesentu uz ikgadējo rudens semināru, kas veltīts muzeja vēsturiskās mājvietas – Rīgas pils – vēsturei un arhitektūrai.

Rīgas pils daudzslāņainā arhitektūra un būvvēsture, pilī risinājušies vēsturiskie notikumi un tajā virzītie procesi, kas ietekmējuši visu Latvijas un Baltijas vēsturi, ir plašs un daudzveidīgs darba lauks pētniekiem. Tādēļ 1. decembrī LNVM rīko jau trešo semināru “Rīgas pils vēsture un arhitektūra”, kurā dažādus pils vēstures slāņus no 14. līdz pat 20. gadsimtam klausītājiem priekšā stādīs dažādu jomu pētnieki.

Divu ievērojamu Livonijas vēstures pārzinātāju Dr. hist. Andra Levāna un Dr. hist. Ilgvara Misāna interpretācijā būs dzirdams skaidrojums par Rīgas pils vietu un lomu vācu ordeņa attiecībās ar Rīgas pilsētu un citiem Livonijas politiskajiem spēkiem. Dr. arch. Ilmārs Dirveiks, kā ik gadu, dalīsies pārdomās par nozīmīgiem pils būvvēstures interpretācijas jautājumiem, bet unikālu iespēju uzklusīt jaunus datus, kas varētu papildināt priekšstatu par pils būvvēsturi, sniegs dendrohronologa Dr. biol. Māra Zundes priekšlasījums par dažādu Rīgas pils telpu koka būvdetaļu datēšanu.

Lai gan semināram tiks nodrošināta arī tiešraide muzeja Facebook lapā, tomēr ik gadu tieši jautājumu un atbilžu sesijas klātienē ir rosinājušas ne vien domapmaiņu, bet arī tēmu tālāko izziņu un izpēti. ●

SEMINĀRA PROGRAMMA

1. decembris, 9.30–15.30
LNVM konferenču zāle
Brīvības bulvārī 32

9.30–9.40	Semināra atklāšana
9.40–10.10	Dr. hist. Andris Levāns Vācu ordeņa Rīgas pils Livonijas politikas rituālu kultūrā 14.–15. gadsimtā
10.10–10.40	Dr. hist. Ilgvars Misāns Vācu ordeņa klātbūtne Rīgā un sarežģījumi pilsētnieku un ordeņa attiecībās 14.–15. gadsimtā
10.40–11.10	Mg. hist. Jānis Ciglis Divi hipotētiskie otrās ordeņa pils Daugavmalā būvperiodi
11.10–11.40	Mg. hist. Anita Meinarte Rīgas pils baznīca(-s)
11.40–12.10	Dr. biol. Māris Zunde Rīgas pils koka būvelementu dendrohronoloģiskās datēšanas līdzšinējie rezultāti
12.10–13.00	Pusdienu pārtraukums
13.00–13.30	Dr. hist. Toms Ķikuts Rīgas pils atkalapgūšana. Valsts institūcijas Rīgas pilī līdz Valsts prezidenta rezidences statusam (1919–1922)
13.30–14.00	Mg. hist. Enija Rubina Valsts arhīvs Rīgas pilī
14.00–14.30	Mg. art. Baiba Uburģe Valsts Mākslas muzejs Rīgas pilī
14.30–15.00	Dr. arch. Ilmārs Dirveiks Rīgas pils rekonstrukcijas zīmējumi
15.00–15.30	Dr. art. Artūrs Lapiņš Rīgas pils vizualizāciju izstrāde

▲ Restaurētā vitrīna ar dāvanām Kārlim Ulmanim.
Foto: Jānis Puķītis

> Kārļa Ulmaņa figūra ekspozīcijā. Foto: Jānis Puķītis

▲ Skats no izstādes "Sapņu un sajūtu ietvari".
Foto: Līva Kaprāle

ATJAUNOTA EKSPOZĪCIJA, JAUNA IZSTĀDE DAUDEROS

LNVM Dauderos novembrī būs iespējams paplašināt zināšanas par nama vēsturi atjaunotajā ekspozīcijā, apskatīt mākslas darbus no netradicionāla materiāla, vēl pirms ziemas iestāšanās baudīt dārza ainaviskumu, un 25. novembrī to visu darīt bez maksas.

No 16. novembra būs skatāma atjaunotās ekspozīcijas daļa "(Ne)zūdošais mantojums" – tajā liela uzmanība veltīta ar Latvijas Republiku saistītā mantojuma liktenim un īpaši dāvanām Kārlim Ulmanim, ko viņš saņēmis politiskās karjeras laikā. Identificētās Ulmaņa dāvanas apskatāmas vitrīnā, kas vienīgā saglabājusies no 1939. gadā galdniekam Kārlim Birzulim pasūtītā dārgu mēbeļu klāsta, ko bija iecerēts izmantot Ulmanim piešķirto dāvanu, balvu un suvenīru eksponēšanai īpaši tam atvēlētās telpās Dauderu namā. Nesen restaurētajā

vitrīnā izvietotas kopskaitā 43 dāvanas; to skaitā ir arī 9 dāvanu "ēnas" – priekšmetu silueti, kuri līdz mūsdienām nav saglabājušies, to atrašanās vieta un pazušanas apstākļi nav zināmi. Vairākums vitrīnā apskatāmo dāvanu pēc padomju okupācijas no Dauderiem tika pārvestas uz Ulmaņa īres dzīvokli Ausekļa ielā 9, vēlāk nogādātas Rīgas pilī. 1944. gada oktobrī, atgriežoties padomju varai, atlikušās Kārļa Ulmaņa privātās mantas un dāvanas tika iekļautas Valsts Vēsturiskā muzejā krājumā, kur Ulmaņa priekšmeti kopā ar citām mantām tika ievietoti muzeja Speciālajā nodaļā jeb specfondā un kā padomju varai nevēlami apskatei nebija pieejami. Līdz mūsdienām muzejā saglabājušies un apzināti tikai daži procenti no Kārlim Ulmanim piederējušajām mantām.

No 4. oktobra līdz 26. novembrim Dauderu nama salonā skatāma jauna izstāde "Sapņu un sajūtu ietvari". Tā iepazīstina ar tekstilmākslinieces Līvas Kaprāles plānā vilnas vēlumā un citās ažūrās tehnikās radītajiem gleznieciskajiem darbiem. Tajos attēlotais vizuālais veidols nereti konfrontēts ar tekstiltehnikas fizikālajām īpašībām – blīvais un biežais filcējums transformēts smalkās, plānās putekļveidīgās gleznās, puscaurspīdīgās vitrāžās. Arī mašīnādījumā un jautkās tehnikās veidotajos darbos panākts gaisīgums un struktūru caurspīdīgums, apliecinot, ka vilna, lins un dažādas citas šķiedras sniedz plašas iespējas gleznieciska tēla vai grafiska tekstilzīmējuma radīšanai. 4. novembrī 14.00 interesi gaidīti uz tikšanos ar mākslinieci.

25. novembra Brīvdienā Dauderi – greznā ēka ar ekspozīciju un Gaida Graudiņa kolekciju, atjaunotā 19. gadsimta villas virtuve un Kolekcionāra kabinets – pieejami bez maksas. Tāpat brīva ieeja būs lekcijā 14.00, kurā Dr. hist. Toms Ķikuts iepazīstinās ar konkrētu periodu Dauderu nama biogrāfijā – laiku no 1937. līdz 1940. gadam, kad savrupnams tika labiekārtots kā vērienīga toreizējā autoritārā valsts vadītāja Kārļa Ulmaņa vasaras rezidence.

Jauninājumi ieviesti arī Dauderu virtuālajās mītnes vietās: tagad sociālajā tīklā Facebook Dauderu cienītāji aicināti sekot muzeja aktualitātēm lapā facebook.com/LNVMDauderi, bet Instagram adrese ir instagram.com/lsvm_dauderi. ●

▲ Izstādes "Sapņu un sajūtu ietvari" afiša.
Autore: Līva Kaprāle

△ Anna Brigadere
Tērvetes "Sprīdišos".
Foto: Kārlis Roberts Buivids

△ Tērvetes sanatorijas
celtniecība 1930. gadu sākumā.
Foto: Kārlis Roberts Buivids

GADSIMTA ALBUMU PAPILDINA TĒRVETNIEKI UN BRIGADERE

Augusta nogalē LNVM sabiedrības iesaistes platformu Gadsimta albums papildināja vairāki Ilzes Veseres pievienotie attēli – 1930. gadu fotogrāfijas no Tērvetes, kuru autors ir fotogrāfs amatieris Kārlis Roberts Buivids (1902–1975), kā arī 1957. gadā Zaļeniekos tapusi Buividu ģimenes fotogrāfija. Kultūrvēsturiski nozīmīgajos attēlos redzama rakstniece Anna Brigadere Tērvetes "Sprīdišos", Tērvetes sanatorijas būvdarbi, kā arī Tērvetes iedzīvotāju – Zivertu ģimenes portrets.

Kārlis Roberts Buivids dzimis Ukros zemnieka ģimenē un ar fotogrāfiju iepazīties kaimiņa Zvaņu Kārļa ietekmē, kurš puiši apmācījis fotografēšanas pamatos. Aizrautīgais fotoamatieris 1920.–1930. gados iemūžinājis dzīvi Tērvetes "Īkšķiņos", strādādams pie rakstniecei Annai Brigaderai krustdēla Alberta Ziverta. Šis periods aprakstīts Buividam veltītajā šķirklī portālā musudzimtas.lv: "Divdesmitajos un trīsdesmito gadu sākumā Kalnamuižā ir kaut kas ļoti īpašs – tā ir "Īkšķiņu" kaimiņsēta "Sprīdiši", kurā sirsnības pilnu gaisotni rada tās saimniece – rakstniece Anna Brigadere, un tur vasarās sabiedrības dzīve mutuļot mutuļo. "Sprīdišu" viesmīlību bauda tāli un tuvi mīļi gaidīti ciemiņi, un rakstniece uzskata, ka tādi mirkļi ir fotogrāfijās saglabājami. Ziņa tiek ātri sūtīta uz "Īkšķiņiem", kalpa puišis Kārlis ļauj zirgam atpūtu, pats pārvēršas štramā fotogrāfā, liek aparāta kasti ar statīvu pār plecu un iemūžina mirkļus, kas vēl pēc daudziem

△ Jāni Annas Brigaderes
"Sprīdišos". No kreisās:
Jānis Rapa ar kundzi,
Anna Brigadere, Jānis
Brigaders, Alberts Ziverts,
nezināma, Anna Ziverte.
Foto: Kārlis Roberts Buivids

gadu desmitiem no muzeju sienām, žurnālu un grāmatu lappusēm stāstīs par kultūras gaisotni un rakstniecei Annai Brigaderai "Sprīdišos".

1925. gadā, dienot Latvijas armijas Galvenajā štābā, Kārlis Buivids fiksēja pieredzēto dienasgrāmatā, kas glabājas ģimenes arhīvā, savukārt 1940.–1970. gados viņš fotografējis Zaļenieku norises: kristības, iesvētības, kāzas un bēres, bērnības, pilngadības, sporta un ražas svētkus. Daudzas lauku dzīves fotogrāfijas publicētas vietējos laikrakstos un saņēmušas balvas fotokonkursos. Fotogrāfa atstāto mantojumu Zaļenieku "Attekās" glabā viņa mazmeita Līga Driķe. 2022. gada 28. decembrī, Kārļa Roberta Buivida 120. dzimšanas dienā, Zaļenieku kultūras namā tika atklāta izstāde "Zemgales laiks Tērvetē un Zaļeniekos", kas bija skatāma līdz 2023. gada februārim.

Paldies Ilzei Veserei, kura Gadsimta albumam pievienoja 7 fotogrāfijas no vecvectēva pūra! Tāpat aicinām ikvienu darīt pilnāku un daudzveidīgāku Latvijas vēstures fotopanorāmu – apskatiet jau pievienotās fotogrāfijas un papildiniet ar savējām šeit: muzejs.lnvm.lv/albums. ●

△ Fotogrāfs Kārlis Roberts
Buivids (1902–1975)
no Ukriem kopā ar draugu
Reinholdu Brinkevicu no
Eltišķiem. Attēlā redzams arī
fotogrāfa pirmais fotoaparāts

Avoti: Andras Ozolas raksts laikrakstā "Zemgales ziņas" – "Mans vectēvs bija fotogrāfs". 06.01.2023. un <http://www.musudzimtas.lv/biografijas/buivids-karlis/>

ATZĪMĒ SKOLAS SOMAS 5 GADUS

4. oktobrī kinoteātrī "Splendid Palace" ar konferenci "Kultūrizglītības programmas "Latvijas skolas soma" pirmie pieci gadi" tika atzīmēta vērienīgās iniciatīvas darbība. Programmā jau kopš tās izveides piedalās arī Latvijas Nacionālais vēstures muzejs.

Pasākumā Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un mākslu institūta pētnieki iepazīstināja ar programmas darbības izvērtējuma rezultātiem, bet kultūras un citu nozaru eksperti dalījās pieredzes stāstos par kultūras, izglītības un citu dzīves jomu sastapšanos. Klātesošie uzzināja par programmas aktualitātēm un nākotnes iezīmējumu.

Konferences programmu dažādoja atbalstītāju sarūpēti dāvanu maisiņi, kurus papildīt palīdzēja arī LNVN ar suvenīriem un izdevumiem, jautrus brīžus sagādāja loterija, bet muzikālu izklaidi – orķestra "Rīga" priekšnesums. ●

^< Skati no 4. oktobra konferences. Foto: Reinis Oliņš

< Skats uz Rīgas pili no rietumiem, no Daugavas puses. Nenoskaidrotas izdevniecības izdota pastkarte. LNVM krājums

RĪGAS PILS PASTKARTĒS: MEKLĒJUMI UN ATRADUMI

Šogad aprit 130 gadi, kopš Otomāra Grīnvalda izdevniecībā izdotas pirmās pastkartes ar Rīgas skatiem. Ar to sākās pastkaršu izdošanas fenomens: 20–25 gadu laikā tajās tika iemūžināts teju vai katrs ievērojamākais pilsētas objekts, to skaitā Rīgas pils. Gatavojot šo galeriju, tās autoram izdevās apzināt ap 90 dažādu (ar variantiem) pastkaršu, kurās Rīgas pils ir galvenais tēls vai arī tā ir izcelta citu objektu vidū. Kopējais tipogrāfiski iespiesto pastkaršu skaits varētu būt krietni pāri simtam.

△ Skats uz pils laukumu un Rīgas pili. Ap 1905.–1907. gadu Hēbenšpergera izdevniecībā izdota pastkarte. LNVM krājums

△ Štengela izdevniecības Drēzdenē izdota pastkarte ar Rīgas pili no laukuma puses. LNVM krājums

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā ir tikai apmēram viena desmitā daļa šī bagātīgā klāsta. Pagaidām nav izdevies atrast 1893. gada pastkarti ar Rīgas pili, bet ir zināma minētā gada pastkarte ar Pils laukumu un Uzvaras kolonnu. 19. gadsimta beigās pārstāv divu veidu pastkartes: nedaudz agrākās ar nelielu fotogrāfiju un uzrakstu vinjetē “Souvenir de Riga” un nedaudz vēlākās kolāžas ar zīmētiem Rīgas skatiem, kuru vidū bieži vien ir Rīgas pils, un uzrakstiem “Gruss aus Riga”. Kopā ir zināmas pāri par desmit šo veidu pastkartes.

Ap gadsimtu miju lielā vairumā parādās “tradicionālās” pastkartes ar pils skatiem no visām pusēm. Sākotnēji tās ir galvenokārt melnbaltas, vēlāk, ap 1910. gadu, – kolorētas. Ļoti bieži sastopami “pāri” – agrāks melnbalts un vēlāks kolorēts variants. Populārākajiem pils skatiem ir daudz variantu – no viena negatīva ir izdotas pat sešas vai septiņas pastkartes. Par pastkartes atkārtotu tiražēšanu var spriest pēc atšķirīgā kolorējuma, paskaidrojošā uzraksta formas un novietojuma. 1. pasaules kara laikā pastkartes atkal kļūst melnbaltas, bieži vien iespiestas uz sliktākas kvalitātes papīra. Ja sākotnēji dominē Kārļa Šulca izdevniecības pastkartes, vēlāk – Kārļa Marijas Hēbenšpergera izdevniecības izdevumi, tad 1. pasaules kara laikā parādās daudz Berlīnē izdotu pastkaršu.

Sīžetiski tie lielākoties ir tradicionālie pils skati, veidoti pēc fotogrāfijām ar ikdienas dzīvi pils

> Emila Mauraha izdevniecībā ap gadsimtu miju izdota pastkarte ar Rīgas pili ziemas naktī. LNVM krājums

> Skats uz Rīgas pili no dienvidrietumiem. Lenca & Rudolfa izdevniecības Rīgā izdota pastkarte. LNVM krājums

apkārtne, kas trāpījusies kadrā. Skatos no Daugavas puses bieži ir izvēlēti mirkli ar daudziem kuģiem Daugavā priekšplānā un pili fonā. Vairākās pastkartēs Rīgas pils iemūžināta skatā no Doma baznīcas torņa. Līdztekus šāda veida pastkartēm ir daudz atklātņu, kurās sižets pārņemts no populārākajiem iepriekšējo gadsimtu zīmējumiem un gravīrām. Pastkartēs ir tirāžēti arī Johana Kristofera Broces zīmētie pils skati.

Sižetu meklējumos ir izmantotas arī grāmatu ilustrācijas. Tā piemēram, uz pastkartēm ir pārceļojušas pazīstamās Vilhelma Neimaņa grāmatas

“Das mittelalterliche Riga” ilustrācijas, piemēram, Rīgas pils erкера tornīša attēls, ko pastkartē pārpublicējusi V. P. Neldnera izdevniecība.

Kopumā 20. gadsimta sākuma pastkaršu bums ir salīdzinoši maz pētīts, vairāk ir analizēti pastkartēs redzami skati, mazāk pētītas izdevniecības, pastkaršu tirāžas, atkārtotu izdevumu daudzums un biežums. Bieži vien pastkartēm nav norādīta izdevniecība, kas paver iespējas jauniem skaidrojumiem, – pat pastkaršu apzināšanā vēl ir daudz darāmā. ●

Autors: Jānis Ciglis

^> Skati no tikšanās
28. septembrī.
Foto: Jānis Puķītis

TOP GRĀMATA "KRĀSAINĀ LATVIJA"

Izstāde "Krāsainā Latvija", kas muzejā būs skatāma līdz nākamā gada maija beigām, ir vēl viens projekts, kas turpinās un pārtop citos formātos: pavasarī iznāks izstādes iedvesmota fotogrāmata.

Topošā fotogrāmata "Krāsainā Latvija" pirmoreiz apkopos unikālus krāsu fotoattēlus, kas uzņemti Latvijā pirms 1945. gada. Grāmatā iekļautie autohromi, krāsu diapozitīvi un kolorētās fotogrāfijas rādīs Latvijas pilsētu, lauku ainavu un ģimeņu privāto dzīvesvidi "patiesajās" krāsās no 19. gadsimta vidus līdz 2. pasaules kara noslēgumam. Krāšņās fotogalerijas papildinās populārzinātnisks ieskats krāsu fotogrāfijas vēsturē, kā arī ziņas par pirmajiem krāsu fotogrāfiem Latvijā.

Noslēdzoties sistemātiskam attēlu apzināšanas darbam, patlaban apzināti jau vairāk nekā 1700

agrīnie krāsu fotouzņēmumi no 16 muzeju, arhīvu un bibliotēku, kā arī 10 privātpersonu kolekcijām Latvijā, Vācijā un ASV.

28. septembrī grāmatas autori Gunita Baumane un Imants Cīrulis aicināja uz tikšanos sadarbības partnerus, kas palīdzējuši veidot grāmatu, un iepazīstināja viņus ar "Krāsainās Latvijas" tapšanas gaitu: apzinātajiem attēliem, aktualitātēm un laika plānu. Noslēgumā notika ekskursija izstādē "Krāsainā Latvija". ●

"VAINAGOŠANĀS" TEMATISKAIS IZVĒRSUMS

Septembrī un oktobrī ar jaunu sparū turpinājās pasākumi izstādē "Vainagošanās". Arheoloģiskie, etnogrāfiskie un laikmetīgie vainagi Latvijas kultūrā", kas iedvesmojusi izstādes kuratorus, darbu autorus un pētniekus runāt par dažādām ar vainagiem saistītām tēmām.

∧ > 14. septembrī, akcentējot vides un resursu saudzēšanas tematiku, LMA Tekstila katedras vadītāja Ieva Krūmiņa aicināja uz meistardarbnīcu "Vainagu darināšana no reciklējamiem materiāliem". Pasākuma ievadā tika stāstīts par pārstrādājamo materiālu izmantošanas tendencēm pasaulē, bet turpinājumā dalībnieki varēja izmēģināt savu roku dažādu neierastu materiālu pielietošanā. Foto: LNVM

∧ 3. oktobrī izstādē viesojās Latvijas Restauratoru biedrības pārstāvji, kuri apskatīja LNVM kolēģu rūpīgo un smalko veikumu, bez kura izstāde nebūtu varējusi notikt, un klausījās izstādes autoru Iritas Žeieres un Initas Heinolas stāstījumā. Foto: LNVM

< 12. septembrī tika rīkota tikšanās ar izstādē redzamo jaundarbu autoriem – Latvijas Mākslas akadēmijas studentiem – un pasniedzējiem, kuri stāstīja par darbu rašanās idejām un gaitu, skaidrojot arī darbos ietvertās domas un refleksijas par šodien aktuālajām tēmām: vides aizsardzību, sievietes lomas maiņu, identitātes meklējumiem u. c. Foto: LNVM

∧ 26. septembra vakarā klātienē muzejā un tiešrādē muzeja Facebook lapā varēja sekot lasījumiem par vainagiem Latvijas modē dažādos laikos: LU pētnieces Anetes Karlsones lekcijai "Vainagošanās Dziesmu-svētkos. Vainags jaunveidotajā nacionālajā simbolā – tautas tērpā" un redaktore, grāmatas "Elegantā Rīga" autore Initas Saulītes-Zanderes pētījumam "Vainags un mode 20. gadsimta 20.–30. gados". Foto: LNVM

< Nākamā praktiskā darbošanās izstādē notika 30. septembrī – vainagu meistare Astra Dzērve piedāvāja meistarklasi "Kā top Kurzemes zīļu vainags?". Vispirms varēja iepazīt etnogrāfisko Kurzemes vainagu veidus un darināšanas gaitu, pēc tam – iepazīties ar vainagu darināšanā izmantojamiem materiāliem un izmēģināt roku šūšanā. Foto: LNVM

< Vairāk par vainagu ķīmiskās izpētes un restaurācijas darbu varēja uzzināt 10. oktobrī, kad LNVM arheoloģiskā materiāla un metāla izstrādājumu restauratore-vecmeistare Rasma Lezdiņa, tekstiliju restauratore-vecmeistare Tabita Lapiņa un Restaurācijas departamenta fizikāli ķīmiskās laboratorijas ķīmiķe Anastasija Silava stāstīja, kā restauratori sadarbojas ar pētniekiem un arheologiem, lai saglabātu, izprastu un padarītu eksponējamos unikālos muzeja priekšmetus. Foto: LNVM

△ UNESCO konferences dalībnieki pie Kultūras centra "Siguldas devons".
Foto: Edgars Semanis

△ Skats 2023. gada pārgājiena norisē.
Foto: Ieva Vītola

PA VALDEMĀRA VĒJIŅA PĒDĀM

Saulainā svētdienā, 24. septembrī vairāki LNVM darbinieki kopā ar pētniekiem no LU Lībiešu institūta un Kultūras akadēmijas devās izzinošā pārgājienā pa vēstures studenta un Pieminēkļu valdes darbinieka Valdemāra Vējiņa pēdām.

Tālajā 1928. gada vasarā no 15. jūnija līdz 1. jūlijam Valdemārs Vējiņš veica pieminēkļu apzināšanas darbu Murjāņu apkaimē – ievāca un pierakstīja mutvārdu liecības, uzmērīja un fotofiksēja apbedījumus, kopumā nepilnu trīs nedēļu laikā uzmērot 80 kapu uzkalniņus! Šogad, atzīmējot Pieminēkļu valdes simtgadi, muzejā tika nolemts atkārtot šo maršrutu. Par pārgājiena sākumpunktu tika izvēlētas Vīlētāju mājas, kurām līdzās atrodas Vīlētāju uzkalniņš un uz kura arvien zaļo arheologa Jāņa Graudoņa 1974. gadā stādīts ozoliņš. Pārgājiena pieturvietās tika lasīti citāti no Valdemāra Vējiņa dienasgrāmatas, kas pārgājiena dalībniekiem ļāva iztēlēt doties līdzīviņa ekspedīcijas gaitās. ●

△ Konferencē referē Eduards Plankājs.
Foto: Edgars Vijups

KONFERENCE PAR KULTŪRPRATĪBU

Atzīmējot UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu 20. gadadienu un ANO Starptautisko pirmiedzīvotāju valodu desmitgadi, Siguldā 19. oktobrī norisinājās UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas sadarbības tīklu konference "Kultūrpratība sadarbībai: kopīgas valodas meklējumos".

Konferencē piedalījās sadarbības tīklu pārstāvji – UNESCO Asociēto skolu projekta tīkla pedagogi, tīkla "Stāstu bibliotēkas" bibliotekāri, UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas atmiņas institūciju darbinieki, stāstnieki un Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma kopienu pārstāvji. Diena bija veltīta kultūrpratības jēdziena izziņai un izpratnei, centieniem mūsu valsts kultūras bagātību novērtēšanā pilnvērtīgi iekļaut plašāku sabiedrību. Konferencē zināšanas papildināja arī LNVM Vēstures departamenta galvenā krājuma glabātāja Gunita Baumanē. ●

STARP JŪRAS BRĀZMĀM UN SVĒTUPES KRASTA BALSĪM

14. oktobrī Svēciemā Svētupes muižas mūri pulcēja tuvus un tālus Ziemeļvidzemes lībiešu kultūras interesentus.

Viens no Vidzemes lībiskās kultūrtelpas un LU Lībiešu institūta kopīgi organizētā pasākuma centrālajiem notikumiem bija starptautiskā konference "Vidzemes lībiskās kultūrtelpas vērtības – aktuālais un atklātais".

Konferencē ar savu pētījumu rezultātiem iepazīstināja arī LNVM Arheoloģijas departamenta krājuma glabātāji Rūta Vecmuktāne un Eduards Plankājs. Referāts tika vēlīts Rūtas Vecmuktānes vadībā veiktajiem arheoloģiskajiem pārbaudes izrakumiem ar mērķi noteikt Svētupes krastos jaunatklāto pieminēkļa hronoloģiju un veidu. Izrakumu gaitā tika gūtas liecības par 14.–17. gadsimta apdzīvotību un secināts, ka, iespējams, tikusi lokalizēta lībiešu viensēta vai ciema vieta, kuras teritorijā vai tiešā tuvumā ticis noguldīts 14. gadsimta sudraba monētu brakteātu depoziits. ●

^ Intervija ar Juri Misu.
Foto: Anna Zeibārte

> Intervija ar Rolandu Blezūru.
Ekrānšavīnš

> Skats LTF dibināšanas
gadadienai veltītajā pasākumā
Rīgas pili. Foto: Ilmārs Znotiņš

INTERVIJAS, LTF – 35 UN JAUNIEGUVUMS TAUTAS FRONTES MUZEJĀ

Septembrī un oktobrī LNVM Tautas frontes muzeja aktivitātes saistījās ar Atmosdas procesu līdzdalībnieku intervēšanu un Latvijas Tautas frontes (LTF) 35. gadadienas atzīmēšanu. Muzeja krājumu papildināja arī interesants jaunieguvums.

^ Margaritas Turauskas
dāvinātais sarkanbaltsarkana
karogs. Foto: Jānis Puķītis

Rudens sākumā muzeja darbiniekiem bija iespējas iegūt ikdienas darbā noderīgu informāciju, intervējot Salaspils radio veidotāju Juri Misu. Pirms 32 gadiem, 1991. gada 20. augustā pirms pulksten pieciem rītā Latvijas Radio ēkā Doma laukumā iebruka OMON kaujinieki. Radio tika ieņemts, bet tas klusēja tikai dažas minūtes, jo bija sācis darboties pagrīdes radio, kas raidīja no slepenās studijas Gaismas ielā Salaspilī. Pagrīdes radio izveides realizācijā būtiska loma bija dažādiem speciālistiem, arī Jurim Misam, tolaik "Latvenergo" telekomunikāciju inženierim. Liels paldies par atbalstu intervijas norisē Valmieras muzejam un personīgi Albertam Rokpelnim!

Savukārt Dainis Īvāns ierakstīja atmiņām un faktiem bagātu interviju ar Rolandu Blezūru, vienu no pirmajiem trimdas latviešiem, kurš atgriezās Latvijā pirms neatkarības atjaunošanas – 1990. gadā. Rolands Blezūrs aktīvi darbojās trimdas folkloras kopās, bija Eiropas latviešu jaunatnes apvienības vicepriekšsēdētājs, kā arī toreizējā Latvijas Republikas Augstākās padomes priekšsēdētāja pirmā vietnieka Daiņa Īvāna padomnieks un brīvprātīgais Latvijas Republikas Augstākās padomes Preses centrā 1991. gada barikāžu laikā.

Abas intervijas iespējams noskatīties vietnē muzejs.lnm.lv un muzeja *YouTube* kanālā.

1988. gada 8. un 9. oktobrī Politiskās izglītības namā (tagad – Kongresu nams) norisinājās Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongress. Atzīmējot tā 35. gadadienu, Tautas frontes muzejs piedāvāja vispārizglītojošām mācību iestādēm pieteikties bezmaksas ekskursijām gida pavadībā no 9. oktobra līdz 13. oktobrim, kā arī iespēju tikt ar Daini Īvānu 10. oktobrī. Atsaucoties šim piedāvājumam, muzejā viesojās 200 skolēnu un skolotāju.

Muzeja sociālajos medijos tika piedāvāts virtuāli izstaigāt Trešās atmodas manifestāciju vietas (<https://ej.uz/Treesaatmoda>), eMuzejā noklausīties un mācību procesā analizēt žurnālista un publicista, pirmā LTF priekšsēdētāja Daiņa Īvāna Trešās atmodas laikā teikto runu videorekonstrukcijas un Tautas frontes muzeja *Facebook* lapā apskatīt virtuālo galeriju par LTF 1988. gadā rīkoto emblēmas metu konkursu.

LTF dibināšanas 35. jubileja tika atzīmēta arī valstiskā mērogā – 8. oktobrī Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs piedalījās svinīgajā pasākumā "No Atmosdas līdz Atmosdai. Latvijas Tautas fronte 35", kas norisinājās Rīgas pili.

Akcijai "Baltijas ceļš" šogad apritēja 34 gadi, bet tā joprojām turpina pārsteigt. Pateicoties sociālo mediju spēkam, vienā no akcijas fotogrāfijām sevi un savu ģimeni atpazīna māksliniece Margarita Turauska. Šis fakts mudināja mākslinieci nodot muzeja krājumā arī fotogrāfijā redzamo sarkanbaltsarkano karogu, ko 1989. gadā, īsi pirms akcijas ir sašuvusi Margaritas mamma Maija, savukārt tēvs Arnolds no kartona un alumīnija folijas ir pagatavojis ausekli karogkāta galā. ●

SEPTEMBRA UN OKTOBRA NOTIKUMI ĪSUMĀ

< 6. septembrī un 4. oktobrī Brīvības bulvārī 32 durvis bija vērtas ikmēneša Senioru dienas apmeklētājiem, bez ekspozīcijas un piecu izstāžu apskates piedāvājot doties ekskursijā kādā no aktuālajām muzeja izstādēm, attiecīgi, izstādē "Nauda Latvijā", par ko stāstīja pētnieks Mārtiņš Vāveris, un "Satversme 100+", kur ar valsts pamatlikuma tapšanas niansēm iepazīstināja muzejpedagoģe Ilze Miķelsone. Foto: LNVN

> Atzīmējot ikgadējās Eiropas kultūras mantojuma dienas Latvijā, 8., 9. un 10. septembrī bez maksas varēja apmeklēt LNVN Dauderus, apskatot grezno 19. gadsimta beigās celto ēku un tajā izvietoto pamatekspozīciju, kā arī piedalīties dažādās aktivitātēs: fotoorientēšanās uzdevumā, ekskursijā pa tuvāko apkārtni pa muzeja izveidotu maršrutu mobilajā aplikācijā vai gida vadībā. 10. septembrī ekskursijā pa Dauderiem un to apkaimi veda LNVN speciālisti un Dauderu ekspozīcijas autori. Ekskursijā piedalījās 41 apmeklētājs, kopumā EKM dienās – 140. Attēlā: Skats no ekskursijas. Foto: Olga Miheloviča

^ Jūrmalā, Bulduru izstāžu namā Bulduru vēsturei veltītajā izstādē pirmo reizi eksponēts t. s. Bulduru depozijs, ko izstādei atvēlējis Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Tas sastāv no septiņām 2.–3. gs. Romas impērijas monētām un viena bronzas stienīša. Depozītu, kas atrasts 19. gs. vidū, muzejam 1924. gadā pārdeva Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris Jēkabs Amoliņš. Attēlā: LNVN pētnieks Mārtiņš Vāveris izstādes atklāšanā. Foto: Artis Veigurs

< Izstāde "Latvija: Tauta. Zeme. Valsts" Rīgas Valsts Klasiskajā ģimnāzijā bija skatāma no 2. līdz 31. oktobrim. Foto: LNVN

^ No 11. līdz 25. septembrim LNVN ceļojošā izstāde "Kūlainis, pērstināis, delnainis..." stāstīja par Latvijas cimdauzveidību Rīgas Valsts Klasiskās ģimnāzijas skolēniem, skolotājiem un citiem apmeklētājiem. Foto: LNVN

> 30. septembrī – Dauderu Brīvēstīdīnā – bez maksas bija pieejams Dauderu nams ar ekspozīciju un dārzu, kā arī gida vadīta ekskursija. Šajā dienā muzeju apmeklēja 55 cilvēki. Attēlā: Skats no ekskursijas Dauderu dārzā. Foto: Olga Miheloviča

^ 5. un 9. oktobrī LNVN Izglītības un komunikācijas departamenta darbiniekiem bija iespēja gan kopā ar LNVN zīmola identitātes konkursa dalībniekiem, gan atsevišķi

apskatīt rekonstrukcijas procesā esošās Rīgas pils telpas, ieskaitot tās, uz kurām jau 2024. gada vasarā pārcelsies departaments. Foto: LNVN

> 9. oktobrī LNVM komunikācijas speciāliste Agija Krasta piedalījās Latvijas Muzeju biedrības veidotās pieredzes apmaiņas un profesionālās pilnveides programmas "Rītdienas muzejs 2023" seminārā "Muzejs un valoda". Tajā par pētījuma "Teksta nozīme izstāžu veidošanā un eksponēto priekšmetu interpretācijā" rezultātiem stāstīja LNB Pētniecības un interpretācijas centra projektu vadītāja Ineta Vaivode, bet Latvijas un ārvalstu labās prakses izstāžu tekstu piemēri tika apskatīti kopā ar kuratoru, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja direktoru Kasparu Vanagu. Foto: LNVM

√ 28. oktobra Brīvstadiena Dauderos pulcēja 63 interesentus, kuri vēlējas skatīt bijušās alusrūpnieku villas greznumus, ekspozīciju par nama vēsturi uz Sarkandaugavas norišu fona, kā arī atpūsties dārzā. Plkst. 14.00 Dauderu namā notika lekcija – vēsturnieks Imants Cīrulis iepazīstināja ar Dauderu pirmsākumiem: Johanu Dauderu, Ādolfu fon Bingneru un alusdarītavu "Waldschlößchen". Foto: Olga Miheloviča

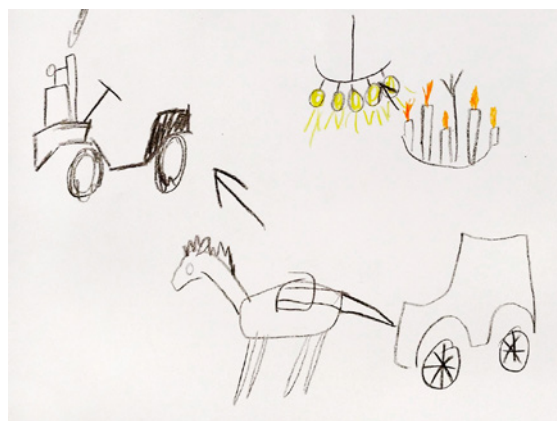

> 28. oktobrī Brīvības bulvārī 32 notika noslēdzošā nodarbība ģimenēm ar bērniem ciklā "Uzzīmē, ko uzzināji!", kurā jaunie vēstures interesenti varēja uzzināt par 19. un 20. gadsimta miju un tās raisītajām pārmaiņām Latvijas laukos un pilsētās, un pēc gida stāstījuma un priekšmetu apskates attēlot uzzināto zīmējumos. Zīmējuma autors: Aleksandrs no Rīgas

< 21. oktobrī Dauderi aicināja uz tematisku lekciju-ekskursiju "Dauderu parka vēstures gaita" ainavu arhitektes Kristīnas Briķes vadībā. Ekskursija bija veltīta Dauderu parka vēsturei – pārtapšanai no Pierīgas kāpu zonas par iekoptu privātu parku – un tagadnes pārveidei par mūsdienu Sarkandaugavas apkaimes zaļo zonu. Kristīna Briķe ir patlaban notiekošā Dauderu parka rekonstrukcijas projekta autore. Foto: Olga Miheloviča

∧ 21. oktobrī Dauderus apmeklēja arī pensionāru grupa. Seniori apskatīja namu un klausījās Violas Ozoliņas stāstījumā ekspozīcijā. Foto: Olga Miheloviča

< Oktobrī LNVM direktora vietniece krājuma darbā Anita Meinarte un citi muzeja speciālisti uzņēma Pulkas ielas 8 telpās skolu muzeju pedagogu kursu dalībniekus, izvedot pa LNVM krājuma novietnēm un stāstot par to, kā muzejā noris darbs ar krājuma glabāšanu, signēšanu un uzskaiti. Foto: Uģis Vārslavāns

∧ Izstādi "Vainagošanās" pavada arī jauns apspeikuma kartīšu klāsts, ko rudenī izveidis muzejs: tajās redzami unikāli arheoloģiskie un etnogrāfiskie vainagi no muzeja krājuma un Latvijas Mākslas akadēmijas radošie, sociālas tēmas urdošie jaundarbi. Foto: LNVM

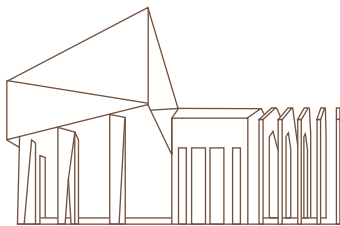
LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Brīvības bulvāris 32,
Rīga, LV-1050
Tāl. 67221357
e-pasts: info@lnvm.lv

Nacionālais vēstures muzejs ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvē – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastēpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas. Pēc Rīgas pils renovācijas uzsākšanas un postošā ugunsgrēka 2013. gada jūnijā LNVM pamatekspozīcija un izstādes atrodas pagaidu telpās – namā Brīvības bulvārī 32 (kopš 2014. gada 15. maija).

www.lnvm.lv
www.emuzejs.lnvm.lv

   LNVMuzejs

KRĀTUVE

LNVM krājums, speciālisti,
administrācija

Pulka iela 8,
Rīga, LV-1007
Tāl. 67223004
e-pasts: muzejs@lnvm.lv

Muzeju krātuvē ir izvietots LNVM krājums, strādā muzeja administrācija un speciālisti. Muzeju krātuve ir Baltijas mērogā unikāla, augstākajām drošības un muzeja vērtību uzglabāšanas prasībām atbilstoša celtnē, kurā tiek uzglabāti, dokumentēti, restaurēti un eksponēti vairāk nekā divi miljoni Nacionālā muzeja krājuma vienību.

TAUTAS FRONTES MUZEJS

Vecpilsētas iela 13/15,
Rīga, LV-1050
Tāl. 67224502
e-pasts: tfm@lnvm.lv

Tautas frontes muzeja nodaļa ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kur atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums. Muzejs vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā atmoda, tas glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un dalībniekus.

 tautasfrontesmuzejslnvm
 frontes_muzejs
 tautas_frontes_muzejs_lnvm

DAUDERI

Zāgeru iela 7,
Rīga, LV-1005
Tāl. 67392229; 67391780
e-pasts: dauderi@lnvm.lv

Muzeja nodaļa izvietota vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā "Waldschlösschen" īpašnieka Ādolda fon Bingnera ģimenes villā. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs "Dauderi". 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. Dauderu nodaļa ne vien piedāvā izstādes un nodarbības, bet arī izīrē telpas un brīvības teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

 LNVMdauderi

BUDŽETA UN FINANŠU NODAĻA
finanses@lnvm.lv

ADMINISTRATĪVĀ NODAĻA
irina.zeibarte@lnvm.lv

ZINĀTNISKĀ BIBLIOTĒKA
biblioteka@lnvm.lv

MATERIĀLTEHNISKĀ
NODROŠINĀJUMA
DEPARTAMENTS
martins.strautins@lnvm.lv

ARHEOLOĢIJAS DEPARTAMENTS
arheologija@lnvm.lv

VĒSTURES DEPARTAMENTS
vesture@lnvm.lv

VIDUSLAIKU, JAUNO
UN JAUNĀKO LAIKU VĒSTURES
PĒTNIECĪBAS NODAĻA
imants.cirulis@lnvm.lv

DAUDERI
dauderi@lnvm.lv

TAUTAS FRONTES MUZEJS
tfm@lnvm.lv

ETNOGRĀFIJAS NODAĻA
etnografija@lnvm.lv

NUMISMĀTIKAS NODAĻA
numismatika@lnvm.lv

UZSKAITES NODAĻA
liga.palma@lnvm.lv

IZGLĪTĪBAS UN KOMUNIKĀCIJAS
DEPARTAMENTS
info@lnvm.lv

RESTAURĀCIJAS DEPARTAMENTS
restauracija@lnvm.lv